

tovanje! Na dveh krajih je pela šiba, doma in pri Tičku. In kaj menite, otroci: prav mi je bilo! Tako ne smete vi nikdar nalagati svojih starišev, niti učiteljev! Tudi mene je ta slučaj izmodroval za vse moje poznejše življenje.

* * *

In tako dalje, in tako dalje. Da-si je slab moj spomin in slabotno pero moje, vender bi vam mogel otroci dragi, povedati še marsikatero dogodbo in dogodbico iz Gregove učilnice. A bojim se samó tega, da bi bile vse preveč jednakične ter bi vas utegnil le dolgočasiti s svojo pripovedjo. Zadoščuj torej! — A ti, vrli „domači naš učitelj“ — Tičkov Grega, oprosti mojej predrznosti, da raznašam malo sloveče in ubožno tvoje imé mej svet! Verojemi, da me je vodil pri teh vrsticah jedino le hvaležni spomin in želja, da bi te poznala tudi naša dobra mladina, saj si tudi ti vže od nekdej ljubil otroke!

Mihael Podtrojški.

O mački, petelinu in kosi.

(Iz češčine od Božene Němcové, prevéla Janja.)

(Konec.)

Prišedši do kralja, dé gospod: „Milostivi kralj! Ta človek ima mačka — lovca; to je žival, ki lovi miši in ako bi vaša milost ukazala, bi ga on prodal.

„Je-li to resnica, kupim ga rad.“

„Milostivi kralj! ako mi pokažete kde je kaj miši, lahko se takój prepričate, kakó je umé moj maček loviti.“

Odvedli so Mihalja v čumnato, kder jih je bilo toliko, da so kar mej nogami sem ter tjà švigale. Mihalj razveže maliho, maček izskoči in tako urno jame miši daviti, da mu niti jedna ne uteče. Kralj se je neizmerno vradostil na tem ter takój ukazal, da se Mihalju izplača deset tisoč zlatov za mačka. Mihalj je veselja poskočil, ko je dobil toliko noveev in radosten se je napotil proti dómu.

Dva dni po njegovem odhodu pa se kralju zmislí, kaj bode potem maček žrl, ko miši več ne bode. Nihče ni tega vedel in Mihalj je vže otišel. Takój ukaže kralj, da najboljši jezdec zasede najhitrejšega konja in naj Mihalja o tem popraša.

Mihalj je v tem korakal še po istej cesti, po katerej je bil prišel v mesto. Četrty dan zagleda za sebòj jezdeca, ki ga vže od daleč kliče. Mihalj se ustavi. Jezdec prijaše do njega in ga začne pol nemški, pol češki vprašati po nečem, česar pa Mihalj ni mogel razuméti. Da bi mu olajšal vprašanje, vpraša ga nemški: „Was?“

Ali na to besedo se jezdec obrne in odjaše, kakor bi ga bil veter odnesel. Mihalj dé sam v sebi: „Ta človek je blázen,“ in stopa svoj pot dalje.

Ves potán in oprášen vrnil se je jezdec, a jedva stopivši raz konja, hitel je h kralju in začel v jednej sapi: „Milostivi kralj, žalostna vest: ko maček miši polóví, lotil se bode nas!“

„Kdo ti je to rekel?“ vpraša ga prestrašen kralj.

„Oni človek, kateri nam je mačka prodal. Na cesti sem ga dohitel in vprašal, kaj bode žival žrla, ko miši ne bode več in on mi je rekel: Vas! —

Takój skliče kralj vse svoje svétnike, da bi ukrenili, kaj je z mačkom začeti. Po dolgem posvetovanji ukrenejo, da se zapré v čumnato in pred duri postavi dvojna straža, da ne bode mogel vén.

Najvišji general je dobil takój povelje, da postavi pred duri štiri močne in neustrašne možé na stražo. Noč in dan je stal na vsacem kraji po jeden in strahú umiral, ako je le kaj zaropotalo v čumnati. Drugo noč je bilo tiho, ker je bil maček vže vse miši polovil. Rano v jutro, ko se v čumnati še ni nič ganilo, mislil si je mož, stoječ blizu okna, kaj to pomeni. Opogumi se in stopi v čumnato. Ali gorjé! Maček je sedel na oknu — a ugledavši kosmato brado in čepico, prestrašil se je, ubil okno in skočil vén. Drugi mož zasliši krik in hiti gledat; a tù zagleda v čumnati vojaka ležečega vznak na tleh. V jednej sapi hiti h kralju in kliče:

„Kako zlô, kralj milostivi, kako zlô! Hudobni ta mišji lovec izginil je iz čumnate in požrl mi továriša, ki je stal pri oknu. Bog zna, kde sedaj bóga, koliko ljudi je vže požrl! Oj, to je nesreča!“

Tako so vsi začeli hiše zapirati, kder se je bil kdo skril, kralj pa je ukazal najsrčnejšim možém, da se naj oblečejo v okovje in gredó nad mačka. Takój se je zgodilo. In ako so tudi tri dni in tri noči sledili za mačkom, o mačku ni bilo duha ne sluha.

Bratje pa so v tem živeli složno in mirno, gospodarili lepše, nego poprej, ker so vedeli, da se po sedaj nimajo na nič več zanašati. Često so sedeli zunaj na klopi pred svojo kočó in se posmehovali — glupim ljudém.

Varuj se laži.

Nek priletan kmet iz Poljan je šel iz daljnega sejma domóv. Ker je živino dobro prodal, veselo je korakal po cesti. Na potu ga sreča drug kmet, ki je imel svoje posebno veselje, ako je mogel koga prav debelo nalagati.

„Dober dan, stari!“ tako pozdravi veselega priletnega kmeta. Ta mu odvrne takisto, in reče: „Hvala lepa, mladič! Kaj pa je novega?“ „Novega vže, pa nič dobrega“, pravi mu mladi; „ravno pridem iz Poljan, kjer je danes zjutraj pogorelo deset hiš.“

„Za božjo voljo, človek! ali je to resnica?“ zavpije priletni kmetič. Šaljivec mu pa resno reče: „Sevéda, čimu bi neki lagal? Saj sem sam pomagal gasiti. Ves gorenji kraj je pokončal ogenj.“

Ko je to slišal priletni kmetič, čegar hiša je stala na gorenjem kraji Poljan, strašno je zaječal, zvrnil se na tla in mrtev obležal. Vsled strahú ga je zadela kap in naglo je končal svoje življenje.

To se je zgodilo zaradi jedne same laži v šali. Tudi takih lažij se moramo varovati. Vsaka laž je greh in privede človeka v nesrečo.

Frančišek Rup.

